

Fletë Informacioni

Rinia, Punësimi dhe Arsimi & Aftësimi Profesional (YES) në Kosovë

Nr. i transaksionit: 81215313

Nr. i përpunimit: 16.2224.0-001.00

Trajnimi në kompani / OB

Paketa e punës e lidhur me Fushën e Veprimit 2:

Përmirësimi i cilësisë së arsimit dhe aftësimin profesional

Hyrje

Ministria Federale Gjermane për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (BMZ) ka angazhuar GIZ të zbatojë projektin Rinia, Punësimi dhe Shkathtësitë (YES) në Kosovë. GIZ nga ana tjetër ka kontraktuar **PEM-Consult (Gjermani)** dhe **KAPIE (Kosovë)** për të zbatuar paketën e punës “Trajnimi në kompani / OB”.

Raporti i gjendjes tek Komiteti Drejtues

Aktivitetet dhe arritjet e komponentit të trajnimit në kompani deri në mes të marsit 2018:

1. Mobilizimi i ekipit konsulent dhe krijimi i zyrave u zhvillua më 18 janar 2018.
2. Mbledhja e materialeve përkatëse të referencës për zhvillimin dhe dizajnimin e kurseve të TiT në një detyrë të vazhdueshme; materiale të ndryshme nga burime dhe vende të ndryshme janë të disponueshme dhe do të përdoren.
3. 6 shkolla të AAP-ës, 6 OB, përfshirë Odën Ekonomike të Kosovës dhe 5 kompani të mëdha që bashkëpunojnë ngushtë me shkollat e AAP-ës. Përmbledhja e gjetjeve të rëndësishme janë si më poshtë:
 - Të gjitha shkollat, kompanitë dhe institucionet e vizituara janë shumë të interesuara për një bashkëpunim të ngushtë me Projektin YES dhe në veçanti komponentën e in-company TiT (Trajnimi i trajnerëve);
 - Ideja për të trajnuar trajnerët në kompani sipas standardeve gjermane / austriake / zvicerane ishte shumë e mirëpritur pasi që në Kosovë, mungojnë trajnues të kualifikuar të aftë për të trajnuar studentët e AAP-ës në punë dhe të aftë për të menaxhuar bashkëpunimin me shkollat profesionale.
 - Qasja e nivelit të 3-të të trajnimit ku së pari bëhet trajnimi i trajnerëve Master, që pastaj së dyti të ofrohen Trajnerë në Kompani përmes Trajnuesve Master, si dhe së treti, të sigurohen Trajnime të Shkurtëra për instruktorët e Vendeve të Punës, u kuptua mirë dhe u pranua nga entitetet që janë vizituar;
 - Shumica e shkollave nuk kanë caktuar një lloj “menaxheri/e të marrëdhënieve industrial” deri më tani; zakonisht mësuesit e AAP-ës organizojnë ushtrime në dhe me industri dhe monitorojnë studentët gjatë ushtrimit profesional;
 - Ndërkaq, kompanitë ofrojnë kryesisht vizita të kompanive në shkolla; vetëm një pakicë e vogël e kompanive ofron trajnime në punë për studentët;
 - Trajnimi praktik ende merr pjesë në mënyrë të konsiderueshme në ambientet e shkollave duke përdorur punishtet dhe laboratorët të pajisur ndonjëherë edhe keq;

- Ekzaminimet përfundimtare zhvillohen pa përfshirje konkrete të industrive;
- Memorandumet e Mirëkuptimit në mes kompanive dhe shkollave të AAP-ës janë formuluar në mënyrë shumë të përgjithshme; Memorandumi i Mirëkuptimit shpreh gatishmërinë e partnerëve për të bashkëpunuar deri në një masë të caktuar. Nuk përmendet se cilat lloj detyrimesh që kompania po përmbush në drejtim të zhvillimit të aftësive të bazuara në kompetenca, as nuk janë adresuar obligimet e nxënësve gjatë praktikës;
- OEK si OB më e madhe në Kosovë shprehu gatishmërinë për të vepruar si një qendër për ofrimin e TiT-ve dhe si partner përgjegjës për organizimin e provimeve përfundimtare, përfshirë edhe certifikimit në të ardhmen.

Takimi i palëve të interesuara më 15 mars 2018

Më 15 mars u mbajt takimi i parë i palëve të interesuara. Në takim morën pjesë gjithsej 36 delegatë nga MASHT, shkollat e AAP-ës, institucionet biznesore dhe ofruesit e trajnimeve. Takimi u mirëprit shumë nga pjesëmarrësit. Në një fjalim të rëndësishëm të një përfaqësuesi të industrisë u theksua se sektori privat ka nevojë për trajnim të kualitetit të lartë në kompani si dhe trajnues, për ta rritur konkurrueshmërinë e ndërmarrjeve kosovare.

Shumë kompani vuajnë nga shkallët e larta të luhatjeve të normave, në sektorin e shitjes me pakicë (deri në 100% p.a.). Prezantimi i objektivave, statusi aktual i zbatimit dhe hapat e ardhshëm të komponentit të trajnimit në kompani të projektit YES u vlerësua shumë nga publiku pasi që trajnimi i trajnerëve brenda kompanisë pritet të përmirësojë ndjeshëm trajnimin praktik në sektorin e AAP-ës të Kosovës në përgjithësi. Publiku inkurajoi GIZ-in dhe PEM CONSULT-in për të përsheptuar implementimin e TiT-së për Master-Trainuesit e ardhshëm sa më shumë që të jetë e mundur. Të gjithë pjesëmarrësit janë të gatshëm të bashkëpunojnë ngushtë me komponentën dhe të sigurojnë mbështetje për aktivitetet e ardhshme.

Përgatitja e drafteve të para mbi konceptin TiT-ve dhe standardet e TiT-ve

Është përgatitur një draft i parë i konceptit të ardhshëm të in-company TiT. Projekti do të shërbejë si bazë për diskutim të mëtejshëm që do të përfshijë OB, MASHT, GIZ si dhe praktikuesit nga shkollat dhe industrinë. Synon të finalizojë përgatitjen dhe të marrë një vendim për përmbajtjen përfundimtare deri nga mesi i qershorit.

Hapat e radhës:

- Përgatitja e “Punëtorive për Promovim dhe Orientim” nga 18 Mars deri më 9 Prill 2018 (fasilituar nga ekspertët Uwe Graune, Ramë Likaj, Valbona Kadrijaj)
- Mbajtja e kontakteve të ngushta me shkollat, Departamentet Komunale të Arsimit, OB-ën dhe kompanitë që morën pjesë në takimin e palëve të interesit
- Vendim mbi kriteret e përzgjedhjes për Master-Trainuesit
- Përgatitja, ftesa dhe zbatimi i Punëtorive P & O në maj dhe qershor
- Krijimi i një grupi punues “Standardizimi dhe certifikimi i një TiT të Kosovës”
- Mbledhja dhe përzgjedhja e materialeve për trajnimin e trajnerëve Master
- Caktimi i trajnimit të trajnerëve Master bazuar në aprovimin e KD-ës.

Information Sheet

Youth, Employment and Skills (YES) in Kosovo

Transaction No.: 81215313

Processing No.: 16.2224.0-001.00

In-Company Training BMO

Work package linked to the Field of Action 2:

Improvement of vocational education and training quality

Introduction

The German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ) has commissioned GIZ to implement the Youth, Employment and Skills (YES) project in Kosovo. GIZ in turn has contracted **PEM-Consult (Germany) and KAPIE (Kosovo)** to implement the work package “In-Company Training / BMO”.

Status report to the Steering Committee

Activities and achievements of the in-company training component by mid-March, 2018:

4. Mobilization of the consultant team and office establishment took place on 18 January 2018.
5. Collection of relevant background and reference materials for the development and design of the ToT courses is an ongoing task; various materials from different sources and countries are available and will be used.
6. 6 VET Schools, 6 BMO's including the Kosovo Chamber of Commerce and 5 major companies that are closely cooperating with the VET schools have been visited. Summary of important findings are as follows:
 - All of the visited schools, companies and institutions are very interested in a close cooperation with the YES Project and in specific the in-company ToT component;
 - The idea to train in-company trainers according to German / Austrian / Swiss standards was highly welcomed as qualified trainers capable to train VET students on the job and capable to manage cooperation with VET schools professionally are missing in Kosovo;
 - The 3-Level approach of firstly training of Master-Trainers, of secondly providing in-company trainer ToT's through Master-Trainers as well as thirdly providing short ToT for Workplace-instructors was well understood and accepted by the entities that have been visited;
 - Most of the schools have not appointed a kind of “industrial relationship manager” so far; usually VET teachers organize practicing in and with industries and monitor the students during the professional practicing;
 - Vice versa the companies provide mainly company visits to the schools; only a thin minority of companies offers on-the-job training to the students;
 - Practical training still takes majorly part in the premises of the schools using the sometimes poorly equipped workshops and labs;

- Final examinations take place without tangible involvement of industries;
- MoU's between companies and VET schools are very general formulated; MoU's express the willingness of the partners to cooperate up to a certain extend. It is not mentioned what kind of obligations the company is fulfilling in terms of competency based skill development, nor the obligations of the students during practicing are addressed;
- The KCC as largest BMO in Kosovo expressed the readiness to act as a hub for the provision of ToT's and as partner responsible for the organization of final exams incl. certification in the future.

Stakeholder Meeting on 15th of March, 2018

On 15th of March the first Stakeholder Meeting took place. In total 36 delegates from MEST, VET schools, business institutions and training providers took part in the meeting. The meeting was highly welcomed by the participants. In a key-note address of a representative from the industry it was underlined that the private sector needs high quality in-company training as well as trainers in order to increase the competitiveness of the Kosovar enterprises.

Many companies suffer from high fluctuation rates, in specific the retail sector (up to 100 % p.a.). The presentation on objectives, actual status of implementation and next steps of the in-company training component of the YES project was highly appreciated by the audience as the training of in-company trainers is expected to substantially improve the practical training in Kosovo's VET-Sector in general. The audience encouraged GIZ and PEM CONSULT to accelerate the implementation of ToT's for future Master-Trainers as much as possible. All participates are willing to closely cooperate with component and to provide support for future activities.

Preparation of first drafts on the ToT concept and ToT standards

A first draft of the future in-company ToT concept has been prepared. The draft will serve as a basis for further discussion that will involve BMO's, MEST, GIZ as well as practitioners from schools and industries. It is intended to finalize the preparation and take a decision on the final content by mid of June.

Next steps:

- Preparation of "Promotion and Orientation Workshops from 18 March to 9 April 2018 (facilitated by the experts Uwe Graune, Rame Likaj, Valbona Kadrijaj)
- Maintaining close contacts to the schools, the Municipal Education Departments, BMO's and companies who participated in the stakeholder meeting
- Decision on selection criteria for Master-Trainers
- Preparation, invitation and implementation of the P & O Workshops in May and June
- Establishing a working group "Standardization and certification of a Kosovar ToT"
- Collecting and selecting materials for the training of Master-Trainers
- Scheduling the training of Master Trainers based on approval of the SC